

УДК 339.138

DOI: <https://doi.org/10.23939/dg2023.01.157>

Єрємінна Олена Вячеславівна

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

кафедри соціальної та гуманітарної політики

ННІ "Інститут державного управління"

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, м. Харків

ORCID: 0000-0001-6065-2279

e-mail: alena10er@gmail.com

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПРАВИЛА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Досліджено основні причини та проблеми, які гальмують розвиток державно-приватного партнерства в Україні та потребують законодавчих змін на сучасному етапі. Розглянуто наслідки російського військового вторгнення для культурної сфери України та внутрішньої економіки загалом. Проаналізовано нормативно-правову базу з питань врегулювання механізмів державно-приватного партнерства у процесі відбудови держави у воєнний та післявоєнний час та, зокрема, відновлення та функціонування сфери культури. Проведено огляд законодавчих змін, спрямованих на врегулювання нагальних проблем у сфері державно-приватного партнерства. Подано пропозиції щодо вдосконалення механізмів регулювання державно-приватного партнерства у сфері культури України з урахуванням специфіки цієї сфери.

Ключові слова: сфера культури; реформи; державно-приватне партнерство; концесія; фінансування; воєнний час.

Постановка проблеми. Реалізація проєктів за допомогою державно-приватного партнерства у провідних країнах світу має тривалу історію та успішно застосовується у сфері культури, що демонструє ефективність цього механізму у забезпеченні додаткових ресурсів для розвитку культури. Однак впровадження державно-приватного партнерства вимагає виконання певних нормативно-правових та фінансово-економічних умов, які необхідно враховувати залежно від сфери застосування.

Російське військово вторгнення обумовило нові виклики культурній сфері України, яка і до війни була не досить привабливою для приватних інвесторів і меценатів. Очевидно, що українська економіка потребує підтримки та відновлення як під час війни, так і після перемоги над російськими загарбниками. Відновлення зруйнованого житла та об'єктів інфраструктури також є надзвичайно важливим завданням. У цих умовах важливим інструментом для забезпечення фінансування та захисту

культурних проєктів може стати державно-приватне партнерство, яке дасть змогу культурній сфері залучити додаткові ресурси та забезпечити належний рівень захисту культурної спадщини в умовах воєнного конфлікту.

Новий досвід такої співпраці сприятиме процесу згуртування держави та активних представників сфери культури, а також створенню могутнього сучасного культурно-мистецького поля, яке зміцнить духовні витoki нашого народу та осучаснить їх національну складову досвідом періоду випробувань. Це створить передумови для подальшого розвитку сучасної національної культури та допоможе українському народові відстояти свою незалежність та культурну спадщину в умовах воєнного конфлікту. Однак важливо зазначити, що держава повинна бути провідним партнером у такому партнерстві, забезпечуючи належну організацію та контроль за виконанням домовленостей.

Для України державно-приватне партнерство все ще залишається новою формою взаємовідносин держави та бізнесу, тому одним із важливих завдань є аналіз його нормативно-правового забезпечення, насамперед в окремих сферах життєдіяльності суспільства, серед яких присутня і сфера культури.

Методологія дослідження. Для вивчення ступеня розробленості досліджуваної теми, узагальнення основних категорій і засад реалізації державного-приватного партнерства у сфері культури було використано методи аналізу та синтезу. Під час аналізу актуального стану нормативно-правового забезпечення державного-приватного партнерства та визначення основних перешкод у процесі його реалізації було застосовано методи комплексного та економіко-статистичного аналізу. Для пошуку шляхів удосконалення механізму державно-приватного партнерства та визначення напрямків його застосування в галузі культури було використано методи узагальнення та моделювання, що також допомогло сформулювати висновки та рекомендації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні економічні та фінансові проблеми розвитку та популяризації національної культури, зокрема із використанням інструментів державно-приватного партнерства, досліджують провідні вітчизняні науковці, такі як Т. Абанкіна, Л. Гриценко, І. Дубок, І. Запатріна, О. Пильтяй тощо. Практичні проблеми впровадження державно-приватного партнерства, зокрема в Україні, відображені у працях Н. Агазаряна, Ю. Брикайло, В. Варнавського, С. Данасарової, О. Євсєвої, А. Клименко, В. Корольова, К. Павлюка, Ю. Панченко, Ю. Самаєвої, О. Тофанюка та інших вчених.

Проте війна поставила нові виклики Україні, через що пошук ефективних рішень щодо вдосконалення механізмів регулювання державно-

приватного партнерства у сфері культури з урахуванням її специфіки є доволі актуальним.

Метою статті є дослідження прогалин у законодавстві, що регламентує порядок формування й функціонування механізму державно-приватного партнерства, зокрема у сфері культури України, а також обґрунтування заходів щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Російська збройна агресія, розпочата 24 лютого 2022 р., спричинила значні економічні та гуманітарні збитки, зокрема руйнування критичної інфраструктури, житлового фонду та соціальних об'єктів. Зважаючи на продовження військових дій, найважливішими завданнями є забезпечення макроекономічної стабільності, надання необхідних державних послуг та гуманітарної допомоги. Відновлення та реконструкція будуть потребувати значних зусиль, включаючи інституційні, структурні та фінансові реформи, які сприятимуть зростанню завдяки приватному сектору. Однак ці заходи залежатимуть від значного зовнішнього фінансування за сприятливих умов, застосування сучасних підходів до інфраструктури та залучення приватного сектору до розбудови територій через державно-приватні партнерства.

Однією з головних переваг реалізації проєктів державно-приватного партнерства є можливість розділити використання різних ресурсів, включаючи допомогу з міжнародних фондів та співпрацю з приватними інвесторами. Це дасть змогу прискорити весь процес реалізації таких проєктів, оскільки бізнес завжди зацікавлений у швидкому отриманні прибутку та успішному завершенні проєкту.

Проте наразі процес оформлення документації займає приблизно два роки, що значно знижує інтерес приватних партнерів до участі в реалізації проєктів. З цієї причини Національна рада з відновлення України від наслідків війни пропонує реформувати законодавство з метою скорочення термінів погодження проєктів вартістю до 5,3 млн євро, використовуючи систему електронних закупівель. Це підвищить прозорість процесу, довіру суспільства та допоможе громадськості контролювати виконання проєктів.

Головною перевагою державно-приватного партнерства для держави є зменшення видатків на утримання відновлених об'єктів, оскільки відповідальність за це покладається на приватного партнера. Держава також може використати досвід бізнес-сектору для ефективнішої експлуатації об'єктів. Це свідчить про необхідність проведення невідкладної реформи законодавства у сфері державно-приватного партнерства, а також повноцінного впровадження спрощених процедур.

Фактично, Україна має нормативно-правові основи реалізації механізмів державно-приватного партнерства, але вони потребують ґрунтов-

них доопрацювань з метою використання в умовах воєнного стану. На сьогодні у Верховній Раді України зареєстровано кілька законопроектів, призначених для врегулювання нагальних проблем у сфері державно-приватного партнерства:

1. Проект закону № 7508 від 1 липня 2022 р. [4] розроблений для покращення механізму залучення приватних інвестицій за допомогою державно-приватного партнерства з метою прискорення відновлення зруйнованих об'єктів та будівництва нових в умовах післявоєнної перебудови економіки України. Цей законопроект передбачає такі основні зміни в законодавстві:

– реалізація проектів державно-приватного партнерства, які базуються на платежах з бюджету, коли державний партнер не передає ризики попиту інвестору, а фактично оплачує “інфраструктуру в розстрочку” для післявоєнної відбудови України;

– впровадження електронної системи закупівель для проектів державно-приватного партнерства відповідно до стандартів Європейського Союзу;

– спрощення загальної процедури підготовки проектів державно-приватного партнерства на державному та місцевому рівнях щодо всіх проектів відновлення;

– спрощення процедури підготовки проектів державно-приватного партнерства, зокрема тих, що стосуються будівництва нових об'єктів та відновлення інфраструктури в післявоєнний період, а також “малих” проектів обсягом до 5,3 млн євро.

Згідно з законопроектом, спрощення процедури підготовки полягає у тому, що державний партнер подає короткий опис проекту державно-приватного партнерства на розгляд комісії Міністерства економіки України. Після обговорення проектів з експертами, уряд включає їх до переліку об'єктів відновлення, що готуються за спрощеною процедурою державно-приватного партнерства. Для проектів, що включені до зазначеного переліку, не потрібно розробляти концептуальну записку, техніко-економічне обґрунтування та проводити аналіз ефективності проекту.

Підготовка до конкурсу проектів державного значення здійснюється конкурсними комісіями, які спеціалізуються в галузях інфраструктури, оборони і безпеки та економічних питань. Проекти комунального значення готують обласні або міські централізовані комісії.

Орієнтовний кошторис капітальних та операційних видатків готується на підставі техніко-економічного обґрунтування, розробленого з урахуванням довідника кошторисної вартості за аналогічними проектами, затвердженого урядом.

Примірні пакети конкурсної документації для всіх типів проєктів структуруються відповідно до їх предмету, методичні рекомендації розробляються для кожної окремої галузі економіки, зокрема для сфери культури.

Зміни до процедури підготовки проєктів державно-приватного партнерства також передбачають, що всі консультації з ринком та проведення конкурсів будуть проводитись за допомогою електронно-технічних сервісів із відкритим доступом.

Для проєктів державно-приватного партнерства суміжних галузей, що мають схожі характеристики, розробляються типові кваліфікаційні вимоги, залежно від розміру об'єкта будівництва.

Проєкт реформи також передбачає можливість реалізації невеликих проєктів без підготовки техніко-економічного обґрунтування та аналізу ефективності. Юридичні особи, які реалізують проєкти відновлення, будуть звільнені від орендної плати за землю. Від початку розробки проєкта закону № 7508 Комітет з питань економічного розвитку взаємодіє з міжнародними організаціями з метою адаптації законодавчих змін до європейського законодавства та найкращих світових практик. До другого читання були внесені зміни, що стосуються заборони дискримінації іноземних інвесторів, оскільки державно-приватне партнерство може стати стимулом для залучення додаткових коштів у відновлення України. Також за порадою іноземних партнерів було розмежовано питання визначення концесії та інших форм державно-приватного партнерства, вдосконалено процес відбору учасників та процедуру укладання концесійного договору, його строку дії та внесення змін до нього.

Під час консультацій з експертами Світового банку була погоджена необхідність оптимізації механізмів державно-приватного партнерства, включаючи спрощення процедур укладання договорів. Однак експерти зауважили, що такі спрощення мають бути спрямовані на досягнення головної мети – відновлення країни з урахуванням найкращих практик та створення умов, що задовольняють донорів та всіх учасників під час обов'язкового запобігання корупційних ризиків.

2. Проєкт закону № 3655 від 15 червня 2020 р. “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації проєктів на умовах державно-приватного партнерства” [8] містить такі положення:

– визначення порядку оподаткування платників податків у разі укладання договору державно-приватного партнерства, зокрема концесійного договору;

– регулювання правових відносин, що виникають у разі припинення діяльності балансоутримувача, який надав майно в концесію, та правонаступництва концесіонера;

– доповнення переліку операцій, які не підлягають оподаткуванню податком на додану вартість, включаючи повернення об'єкта державно-приватного партнерства державному партнеру та об'єкта концесії концесієдавцю, передача об'єкта державно-приватного партнерства (концесії) новому приватному партнеру (концесіонеру) у разі зміни приватного партнера (концесіонера) та умов договору державно-приватного партнерства.

3. Проект закону № 3462 від 12 травня 2020 р. про військово-цивільні адміністрації щодо здійснення повноважень відповідної ради, передбачених Законом України “Про державно-приватне партнерство” [5], передбачає, зокрема, доповнення законодавчо визначеного переліку повноважень військово-цивільних адміністрацій можливістю участі у реалізації проектів державно-приватного партнерства.

4. Важливим для сфери культури є проект закону № 5808 від 20 липня 2021 р. “Про внесення змін до деяких законів України щодо створення умов для реалізації проектів у сфері розвитку об'єктів культурного призначення та управління пам'ятками культурної спадщини в рамках державно-приватного партнерства” [3], яким пропонується:

– створення умов для розташування готелів та інших закладів гостинності у рекреаційних зонах музейних територій;

– створення необхідних умов та критеріїв для визначення об'єктів культурної спадщини, що є пам'ятками культури, об'єктами державно-приватного партнерства;

– визначення умов для розірвання договору управління пам'яткою культурної спадщини, укладеного у рамках державно-приватного партнерства;

– визначення переліку обов'язкових суб'єктів, які мають погоджувати договір управління пам'яткою культурної спадщини, укладений у рамках державно-приватного партнерства, перед його підписанням;

– заборона на визначення майнових прав, що впливають з договору управління пам'яткою культурної спадщини, що є предметом застави у рамках проекту державно-приватного партнерства;

– передбачення спеціальних вимог до умов укладання та розірвання договору управління пам'яткою культурної спадщини в рамках державно-приватного партнерства, з метою забезпечення повноцінного збереження таких пам'яток.

5. Проект закону № 7538 від 8 липня 2022 р. [6] пропонує внести зміни до Земельного кодексу України з метою поліпшення механізму залучення приватних інвестицій через державно-приватне партнерство для прискорення відновлення зруйнованих об'єктів та будівництва

нових об'єктів, пов'язаних із перебудовою післявоєнної економіки України. Зокрема, проєкт закону передбачає:

- встановлення можливості припинення права користування земельною ділянкою, якщо прийняте рішення про державно-приватне партнерство вимагає використання цієї земельної ділянки;

- встановлення механізму вилучення земельних ділянок без згоди землекористувачів на підставі рішень та відповідних повноважень Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, сільських, селищних, міських рад у разі вилучення земельних ділянок для реалізації державно-приватного партнерства з відновлення економіки та інфраструктури, з обов'язковою подальшою їх передачею концесіонеру або концесіодавцю для реалізації проєкту відновлення інфраструктури;

- передбачено обмеження на можливість передачі в заставу, користування, приватну власність, здійснення поділу та об'єднання з іншими земельними ділянками ділянок, які мають бути використані для здійснення державно-приватного партнерства, без дозволу державного партнера.

6. Проєктом закону № 7537 від 08.07.2022 р. “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних із післявоєнною перебудовою економіки України” [7], пропонується встановити адміністративну відповідальність за відмову у наданні дозвільної та містобудівної документації особам, які мають відповідні повноваження для її отримання від замовника.

Варто відзначити, що також були внесені позитивні зміни до законодавства, зокрема, прийнятий Закон України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” № 2043-IX від 15.02.2022 р. [2] (законопроект № 5090), яким врегульовано особливості та умови взяття довгострокових зобов'язань державним партнером у галузі здійснення державно-приватного партнерства, включаючи концесії.

Закон передбачає такі положення:

- зазначення вимог щодо загального щорічного обсягу довгострокових зобов'язань в рамках державно-приватного партнерства, зокрема, концесії;

- дозвіл на взяття довгострокових зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів, які є державними партнерами (концесіодавцями) за умовами договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, включаючи концесійний договір;

– використання коштів Державного дорожнього фонду для оплати експлуатаційної готовності автомобільних доріг загального користування державного значення, що будуються відповідно до договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, включаючи концесійний договір;

– урегулювання платежів за договорами концесії.

Наприкінці серпня 2022 р. Президент України В. Зеленський підписав зміни до Бюджетного кодексу України, розроблені Міністерством економіки, які передбачають нові можливості для України залучати довгострокові інвестиції для відновлення та розвитку в рамках державно-приватного партнерства. Врегулювання бюджетних відносин під час реалізації договорів, укладених в рамках державно-приватного партнерства, є важливим кроком для ефективного залучення інвестицій у бюджет держави [1].

Однією з новацій є запровадження взяття довгострокових зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів, які є державними партнерами (концесієдавцями) в рамках здійснення державно-приватного партнерства. Внесення запропонованих змін до Бюджетного кодексу України дасть змогу:

– залучити приватний бізнес до реалізації масштабних проєктів на умовах державно-приватного партнерства, зокрема концесії. Це сприятиме модернізації наявної та створенню нової інфраструктури у воєнний та післявоєнний час для соціальної, транспортної, енергетичної, житлово-комунальної сфери та наданню громадянам якісних послуг;

– додати впевненості приватним партнерам (концесіонерам) у виконанні державою своїх зобов'язань та функціонуванні механізму державно-приватного партнерства (концесії).

Також, у березні 2023 р. уряд України ухвалив Порядок спрямування коштів на підготовку проєктів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності [9]. Згідно з Порядком, кошти, що складаються з 10 % концесійних платежів та реєстраційних внесків, які сплачуються згідно з Законом “Про концесію”, будуть спрямовані до спеціального фонду державного бюджету. Бюджетні кошти, що надходять від концесійних платежів, будуть використані насамперед для виконання довгострокових зобов'язань розпорядників бюджетних коштів, які є державними партнерами, а решта коштів буде спрямована на підготовку проєктів державно-приватного партнерства. Пріоритетність видатків на підготовку проєктів буде чітко зафіксована, а рекомендації щодо їх розподілу надаватиме спеціальна

комісія, створена Міністерством економіки. За словами чинного Міністра економіки України Ю. Свириденко, застосування такого механізму сприятиме залученню інвестицій в українську економіку та підвищить привабливість державно-приватного партнерства для інвесторів. Це надзвичайно важливо для відновлення України та розвитку її економіки в умовах сьогодення.

У формуванні та реалізації державно-приватного партнерства у сфері культури потрібно враховувати її особливості. Культура – це сфера діяльності, яка має важливе значення для національного розвитку, впливає на політичну трансформацію країни та є основою, на якій відбувається консолідація українського суспільства. Окрім цього, сфера культури розглядається сучасними науковцями як важливий фактор розвитку людського потенціалу, що в майбутньому впливатиме на розвиток економіки більше, ніж фінансові потоки та інфраструктура.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Для України державно-приватне партнерство є найбільш перспективним методом залучення інвестицій у реалізацію проєктів у сфері культури та охорони культурної спадщини. Однак для його успішної реалізації потрібні законодавчі зміни, які врегулюють проблемні питання, які перешкоджають привабленню потенційних інвесторів та зроблять реалізацію таких проєктів можливою.

Трагічні події, які розпочалися в Україні 24 лютого 2022 р., з об'єктивних причин зупинили процеси реалізації більшості проєктів державно-приватного партнерства. Але вимоги сучасності та нагальні потреби залучення значних фінансових, матеріальних і людських ресурсів для відновлення економіки України вимагають від публічної влади швидко знайомитися з новими інноваційними підходами, що використовуються в рамках державно-приватного партнерства, та налагоджувати рівноправний діалог з бізнесом.

Наразі, в умовах війни, окрім питань обороноздатності, уряд України також працює у напрямі вдосконалення законодавства у сфері державно-приватного партнерства та робить певні кроки щодо вирішення нагальних проблем. Оновлення законодавчої бази, зменшення кількості процедур та документів, прозорий відбір учасників за допомогою електронної торговельної системи, покращення земельного та податкового законодавства з метою забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, посилення адміністративної відповідальності за перешкоджання реалізації проєктів державно-приватного партнерства, а також впровадження особливостей реалізації такого типу в окремих сферах та галузях економіки сприятимуть швидкому розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Що, своєю чергою, допоможе максимально швидко відновити країну після війни.

Список використаної літератури

1. В Україні посилили гарантії для бізнесу у рамках державно-приватного партнерства / Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=29e47fc8-cf80-48ea-9999-81ee31fff725&title=VukrainiPosililiGarantiiDliaBiznesuURamkakhDerzhavnoprivatnogoPartnerstva>.
2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України : Закон України від 15.02.2022 р. № 2043-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2043-20#Text>.
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення умов для реалізації проектів у сфері розвитку об'єктів культурного призначення та управління пам'ятками культурної спадщини в рамках державно-приватного партнерства : Проект Закону від 20.07.2021 р. № 5808. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72577.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних із післявоєнною перебудовою економіки України : Проект Закону від 01.07.2022 р. № 7508. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39902>.
5. Про внесення змін до Закону України “Про військово-цивільні адміністрації” щодо здійснення повноважень відповідної ради, передбачених Законом України “Про державно-приватне партнерство” : Проект Закону від 12.05.2020 р. № 3462. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/2278>.
6. Про внесення змін до Земельного Кодексу України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України : Проект Закону від 20.07.2021 р. № 5808. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39978>.
7. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України : Проект Закону від 08.07.2022 р. № 7537. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39976>.
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства : Проект Закону від 15.06.2020 р. № 3655. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69139.
9. Про затвердження Порядку спрямування коштів на підготовку проектів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 р. № 222. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP230222?from=legislation&hide=true>.

Yeromina Olena Viacheslavivna

*Postgraduate student of Social
and Humanitarian Policy Department, Educational and Scientific Institute "Institute
of Public Administration"
of V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv
ORCID: 0000-0001-6065-2279
e-mail: alena10er@gmail.com*

**THE IMPACT OF WAR ON THE RULES
OF IMPLEMENTATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP
IN THE CULTURAL SECTOR OF UKRAINE**

Formulation of the problem. Public-private partnership is an effective mechanism for providing additional resources for the development of culture, and in Ukraine, this mechanism can help restore destroyed infrastructure objects and ensure a proper level of protection of cultural heritage in the conditions of armed conflict. However, successful implementation of such a partnership requires compliance with certain regulatory, legal, and financial-economic conditions, and the state must be a leading partner in this process.

Analysis of recent research and publications. Leading domestic scientists constantly research economic and financial problems of the development and popularization of national culture using public-private partnership. However, the war has presented new challenges for Ukraine, which makes the search for effective solutions to improve the mechanisms for regulating public-private partnerships in the cultural sphere with consideration of its specificities an ongoing process.

Presenting main material. The article explores the main causes and problems that impede the development of public-private partnerships in Ukraine and require legislative changes in the current stage. The consequences of the Russian military invasion for the cultural sphere of Ukraine and the domestic economy in common are considered. The normative and legal framework for regulating the mechanisms of public-private partnerships in the process of rebuilding the state in wartime and post-war times, in particular the restoration and functioning of the cultural sphere, is analyzed. An overview of legislative changes aimed at regulating urgent issues in the field of public-private partnerships is provided. Suggestions for improving the regulation mechanisms of public-private partnerships in the cultural sphere of Ukraine, taking into account the specific features of this sphere, are presented.

It should be noted that in the formation and implementation of public-private partnerships in the field of culture, its peculiarities must be taken into account. Culture is a sphere of activity that is of great importance for national development, influences political transformation of the country, and is the basis on which consolidation of Ukrainian society takes place. In addition, the field of culture is regarded by modern scientists as an important factor in the development of human potential, which in the future will have a greater impact on the economy than financial flows and infrastructure.

Conclusions. For Ukraine, public-private partnership is the most promising method of attracting investments in the field of culture and heritage preservation. Legislative changes are necessary for successful implementation. The demands of modernity and urgent needs for economic recovery require quick familiarity with new innovative approaches to public-private partnerships and establishing a fair dialogue with businesses. The Ukrainian government is working on improving legislation and taking steps to address urgent problems. Updating the legislative framework, reducing procedures and documents, improving land and tax legislation, strengthening administrative responsibility, and

implementing specific features in the implementation of this type of partnership in certain sectors of the economy will contribute to the development of public-private partnerships in Ukraine. This will help to restore the country as quickly as possible after the war.

Key words: cultural sector; reforms; public-private partnership; concession; financing; wartime.

References

1. V Ukraini posylyly harantii dlia biznesu u ramkakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva / Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=29e47fc8-cf80-48ea-9999-81ee31fff725&title=VukrainiPosililiGarantiiDliaBiznesuURamkakhDerzhavnoprivatnogoPartnerstva> [in Ukrainian].

2. Pro vnesennia zmin do Biudzhethnoho kodeksu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 15 lutogo 2022 r. No. 2043-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2043-20#Text> [in Ukrainian].

3. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo stvorennia umov dlia realizatsii proektiv u sferi rozvytku ob'ektiv kulturnoho pryznachennia ta upravlinnia pamiatkamy kulturnoi spadshchyny v ramkakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva : Proekt Zakonu vid 20 lypnia 2021 r. No. 5808. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72577 [in Ukrainian].

4. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia mekhanizmu zaluchennia pryvatnykh investytsii z vykorystanniam mekhanizmu derzhavno-pryvatnoho partnerstva dlia pryshvydshennia vidnovlennia zruinovanykh viinoiu ob'ektiv ta budivnytstva novykh ob'ektiv, poviazanykh z pisliavoiennoiu perebudovoiu ekonomiky Ukrainy : Proekt Zakonu vid 1 lypnia 2022 r. No. 7508. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39902>. [in Ukrainian]

5. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro viiskovo-tsyvilni administratsii" shchodo zdiisnennia povnovazhen vidpovidnoi rady, peredbachenykh Zakonom Ukrainy "Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo" : Proekt Zakonu vid 12 travnia 2020 r. No. 3462. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/2278> [in Ukrainian].

6. Pro vnesennia zmin do Zemelnogo Kodeksu Ukrainy shchodo vdoskonalennia mekhanizmu zaluchennia pryvatnykh investytsii z vykorystanniam mekhanizmu derzhavno-pryvatnoho partnerstva dlia pryshvydshennia vidnovlennia zruinovanykh viinoiu ob'ektiv ta budivnytstva novykh ob'ektiv, poviazanykh z pisliavoiennoiu perebudovoiu ekonomiky Ukrainy : Proekt Zakonu vid 20 lypnia 2021 r. No. 5808. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39978> [in Ukrainian].

7. Pro vnesennia zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia shchodo vdoskonalennia mekhanizmu zaluchennia pryvatnykh investytsii z vykorystanniam mekhanizmu derzhavno-pryvatnoho partnerstva dlia pryshvydshennia vidnovlennia zruinovanykh viinoiu ob'ektiv ta budivnytstva novykh ob'ektiv, poviazanykh z pisliavoiennoiu perebudovoiu ekonomiky Ukrainy : Proekt Zakonu vid 8 lypnia 2022 r. No. 7537. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39976> [in Ukrainian].

8. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo realizatsii proektiv na umovakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva : Proekt Zakonu vid 15 chervnia 2020 r. No. 3655. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69139 [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Poriadku spriamuvannia koshtiv na pidhotovku proektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva ta vykonannia dovhostrokovykh zobov'язan u ramkakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva shchodo ob'ektiv derzhavnoi vlasnosti : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 bereznia 2023 r. No. 222. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP230222?from=legislation&hide=true> [in Ukrainian].